

Ohje kipsikäsitellyn soveltuvuudesta peltolohkolle

Ympäristöhallinnon paikkatietoaineiston perusteella on tehty alustava arvio kipsikäsitelyyn soveltuvista peltolohkoista. Nämä alustavan arvon mukaan soveltuvat lohkot näkyvät hakulomakkeen kartalla (www.kipsinlevitys.fi) sekä [VIPU-palvelun](#) ja [KIPSI-hankkeen](#) karttapalveluissa.

Alustavassa soveltuvuusarviossa on rajattu pois pohjavesialueet, Natura-alueet ja sellaisten järvien valuma-alueet, joissa veden läpivirtaus on hidasta. Peltolohkon lopullinen soveltuvuus on varmistettava viljavuustietojen ja muiden tilakohtaisten tietojen perusteella (kts. alla). Jos kipsikäsitely on myönnetty hankkeen puitteissa aiemmin, ei sitä voida myöntää uudelleen viiden vuoden aikana.

Viljelijän tulee arvioida lohko kohtaisesti kipsin soveltuvuutta seuraavasti:

- Onko peltolohko savipitoista maata eli viljavuusanalyysin mukaan ns. savimaa tai savipitoinen kivennäismaa (s). Kipsikäsitelyä suositellaan ensisijaisesti eroosioherkille savimaille, joiden fosforiluku on korkea. Maalajilla on merkitystä kipsin aikaansaamaan kuormitusvähennykseen.
- Onko peltolohkolla tai sen välittömässä läheisyydessä käytössä oleva talousvesikaivo? Jos on, niin sen ympärille on jätettävä 30–100 m suojakaista.
- Onko peltolohkolla viljavuusanalyysin mukaan kaliumin tai magnesiumin puutetta (viljavuusanalyysin mukainen tulkinta ”huono” tai ”huonolainen”)? Jos on, niin suositellaan kohentamaan pellon Mg- tai K-pitoisuutta lannoituksella ennen kipsikäsitelyä. Kipsin sisältämä kalsium voi syrjäyttää kaliumia tai magnesiumia pois maahiukkasten pinnoilta, jolloin kaliumia ja magnesiumia voi huuhtoutua herkemmin. Vaikutus on kuitenkin vähäinen, sillä kipsikäsitely ei tutkimuksissa ole havaittu vaikuttavan merkittävästi maan tai kasvuston kalium- tai magnesiumipitoisuuksiin.
- Kipsiä ei saa levittää pysyville nurmille tai suojavyöhykkeille.
- Kipsiä ei saa levittää lohkoille, joilla tuotettua ruuaksi kelpaavaa satoa käytetään bioenergian tuotantoon.

Myös peltolohkon viljelymenetelmä voi vaikuttaa kipsin levityksen ajoitukseen. Kipsin levitys kannattaa ajoittaa viljelykiertoon siten, että pelto voidaan kipsin levityksen jälkeen kevytluokata (levylautasmuokkain, kultivaattori). Suorakylvö suositellaan tehtäväksi vasta kipsikäsitelyä seuraavana keväänä, koska suolapitoisuuden (johtoluvun) hetkellinen kohoaminen pintamaassa voi heikentää itämistä. Mikäli kipsi levitetään syksyllä ja pelto vähintään kevytluokataan, tavanomainen kylvö samana syksynä on mahdollista.

Monivuotisille kasvustoille kipsiä voi levittää vain kasvuston uudistamisen yhteydessä.

Kipsin sisältämä sulfaatti voi vaikuttaa kasvin kykyyn ottaa seleeniä. Vaikutus koskee kuitenkin vain levitystä seuraavan kasvukauden satoa, jolloin pintamaan sulfaattipitoisuus on korkeimmillaan. Mikäli kasvustoa käytetään eläinten ruokinnassa, suositellaan joko käyttämään seleenipitoisia lannoitteita tai lisäämään seleeniä eläinten rehuun.

Kipsin toimittamisen ja levityskaluston siirron näkökulmasta lohko tulee olla sijainniltaan esteettömästi saavutettavissa. Yksityisteille tai kantorajoitteisille silloille ei saa aiheutua vaurioitumisriskiä.

KIPSI-hankkeessa ei tällä hetkellä ole tarjolla luonnonmukaiseen tuotantoon sopivaa luonnonkipsiä. Teollisesta tuotannosta peräisin olevaa kipsiä **ei voi käyttää luonnonmukaisesti viljellyillä pelloilla.**

- **Lisää tietoa** kipsikäsitelystä saat KIPSI-hankkeen internetsivuilta ja neuvojilta, joiden yhteystiedot löytyvät samoilta sivuilta www.ely-keskus.fi/kipsinlevitys